

PLA ESTRATÈGIC DE CULTURA DE LA CIUTAT DE LLEIDA

Jornada de participació ciutadana de diagnòstic de la cultura a Lleida

27/1/2018

Relat de les taules de treball

Continguts

Taula "Creació".....	2
Taula "Cultura en viu"	5
Taula "Cultura popular"	7
Taula "Indústria"	10
Taula "Patrimoni"	12

TAULA "CREACIÓ"

DIAGNÒSTIC:

- Es detecta que la composició del grup promotor és gent d'edat adulta i gent gran.
- Es mostra inquietud i preocupació per la assistència de joves a les taules de debat.

- **Es percep una manca de connexió a diferents nivells**
 - Dificultat de connectar la joventut amb les institucions i el relat institucional. Entre institucions i gent jove s'ha de millorar la connexió i la necessitat d'aconseguir que el jovent sigui present en aquests espais perquè han mostrat tenir a dir i són un segment important.
 - Millorar el suport de la regidoria a la creació jove. A més, els sectors amb més trajectòria tenen poca connexió intergeneracional.
 - Dificultat de connectar i relacionar els diferents àmbits d'expressió artística. Hi ha poc coneixement entre artistes de diferents àmbits. No hi ha punts de trobada o altres mecanismes.
 - Es percep poca interconnexió entre activitats culturals i que falla la comunicació. A la revista de la Paeria i als diaris de la ciutat es detecten oportunitats per millorar el paper de la cultura. A la revista de la Paeria, com a instrument públic, seria prioritari ja que és més fàcil arribar a transformar-ho.
 - Si bé es demana més difusió a premsa i ràdio, també es demana senyalitzar els espais públics de la ciutat com espais culturals.

- **Hi ha potencial per una bona activitat cultural però no es desenvolupa**
 - Hi ha manca de coordinació i visibilització de l'activitat cultural; es parla que "tan sols hi ha un grup de Facebook".
 - Si bé hi ha bona formació i estructura formativa, no es tradueix en activitat, oportunitats i visibilitat.
 - El model d'oferta es percep com imposat, poc obert i poc dialogat amb el sector i la ciutadania.
 - A l'estiu es destaca una manca d'activitat i oferta cultural.

- **El suport a la creació s'ha de desenvolupar amb línies clares i compartides**
 - Si bé hi ha els bucs d'assaig, falten espais i suport a la creació.
 - Les polítiques d'ajudes públiques han de tenir compromís i visió a llarg termini.
 - Hi ha dificultats per articular i concretar el suport a la joventut.
 - L'experiència de "cases", si bé es valora com una bona idea a estendre, l'experiència en concret de La casa dels artistes fa reflexionar sobre les condicions d'èxit; en aquest cas hi ha hagut un refredament i no ha complert expectatives.

- La construcció i posada en marxa d'edificis i equipaments culturals cal acompanyar-la amb el desenvolupament continguts
- Hi ha projectes i recursos existents suficients (sense necessitat d'augmentar-los necessàriament) com per vertebrar una bona política de suport.
- Es valora que, com a criteri de funcionament, no es pot ajudar a tothom que sol·liciti una subvenció en el sentit que cal apostar estratègicament: valorar, prioritzar,...
- Es posa en valor l'aposta d'un model de creació propi, d'espais i recursos i no tant de diners i que incloguin proximitat amb la ciutadania.
- Es veu molta promoció de les grans produccions però no de les petites i més de proximitat. Aquestes s'haurien d'amplificar.
- Pensar en la creació també ha de suposar pensar en la cadena de valor més extensament:
 - Hi ha bona formació, amb escoles municipals en diferents disciplines
 - En l'àmbit de la producció es valora que pràcticament, amb alguna excepció, no existeixen ajudes ni espais. El projecte de la Casa de fusta es valora positivament, però està molt buit. Es valora de forma similar la Casa dels artistes, perquè el seu desenvolupament que no quadra amb les expectatives que hi havia.
 - En relació a l'exhibició, es valora que els existents estan massa concentrats en una zona i s'hauria de treballar per donar proximitat. Es posa als bars com exemple de petits centres d'exhibició. També es reflexiona sobre que l'ecosistema de l'exhibició s'aguanta per petites iniciatives privades sense el suport institucional. Per democratitzar l'activitat cultural local, es parla de treure pes al valor artístic permeten més propostes.
 - En relació a l'interacció, es parla de la necessitat de tenir espais físics de trobada.

- **Es realitza també un diagnòstic centrat en la Literatura, les arts visuals i les arts escèniques:**

- Literatura:
 - S'apunta que no s'està complint el pla de biblioteques municipals. Les biblioteques es defensen com a model de cultura de proximitat, generadora d'interès, activitat i comunitat; i eina d'integració per al col·lectiu immigrant.
 - Es destaca l'èxit dels grups de lectura.
- Arts Visuals:
 - Es recalca la controvèrsia del Biennal Cristòfol amb les adquisicions. Sense espais per exposar-les, guardades en un magatzem. Es destaca poca presència dels artistes locals i desconexió del discurs artístic de la ciutadania, amb propostes artístiques allunyades de la realitat de Lleida. S'apunta a la necessitat de superar grans inversions que impedeixen un desenvolupament més proper.
 - S'apunta que no hi han sales d'exposicions municipals.

- Arts escèniques:
 - En referència al teatre municipal, es destaca un elevat preu i una escassa política de joventut.
 - Es valora també l'èxit de la fira de titelles, però també certa llunyania del públic lleidatà perquè es percep com poc assequible.

TAULA "CULTURA EN VIU"

DIAGNÒSTIC:

- **Baixa assistència als espectacles:**
 - Manca d'hàbit, coneixement i interès per l'oferta cultural
 - Comunicació i promoció dels espectacles molt dispersa, poc clara i gens filtrada. Eines de difusió caduques i poc actualitzades
 - Manca d'activitats paral·leles i dinàmiques que convidin a nous públics

- **Baix pressupost destinat al sector cultural:**
 - Equipaments mal aprofitats:
La ciutat de Lleida disposa de suficients espais i escenaris per la realització de concerts i funcions d'arts escèniques però la manca de pressupost contribueix al fet que els grans teatres estiguin infrautilitzats i sigui molt difícil programar-hi activitats (ex. La llotja)

- **Programació poc variada, costosa i molt concentrada durant els mesos de primavera:**
 - Absència d'art i música al carrer. Es demana la recuperació d'iniciatives populars que amenitzin els espais oberts de la ciutat (carrers, jardins, mercats, etc.)
 - Els àmbits de la dansa i el cric no estan representats
 - Es valora positivament la bona salut del teatre i de les companyies teatrals lleidatanes
 - Els festivals es consideren una aposta clau per enriquir la programació i captar nous espectadors

- **S'exigeix un filtre municipal de qualitat dels espectacles:**
 - La coexistència dels sectors privat/públic provoca que l'agenda municipal de cultura sigui un aixopluc d'esdeveniments poc filtrats. Es demanaria que un tècnic en programació de l'administració fos capaç de destriar aquells espectacles que val la pena promocionar; basats en valors formatius, ètics i estètics.

- **La ciutat de Lleida hauria de ser un catalitzador de propostes d'art en viu.**
 - Les companyies professionals de major recorregut estan poc reconegudes i reben nul suport institucional
 - La ciutat, capital de província, no s'entén com un focus des d'on irradiar l'activitat, de manera *intra i inter* territorial
 - Els pobles de la Diputació són localitats culturals inconnexes

- No existeixen acords entre els sectors i totes les entitats, associacions i companyies, les quals treballen de forma aïllada

REPTES:

- **Encetar campanyes de pedagogia cultural:**
 - Fer arribar la cultura a través d'activitats formatives als centres educatius
 - Crear dinàmiques/audicions als instituts, esplais i als mateixos espais d'espectacle (Auditori, Orfeó, la Llotja...) que convidin al jovent
 - Subvencionar la creació d'activitats complementàries i gratuïtes com a petits "tastets" de la programació de cada entitat
 - Formar els espectadors i donar-los un rol actiu, no merament d'observador
- **Fer un pla estratègic de comunicació a través de l'Ajuntament:**
 - Publicitar l'agenda cultural de forma més neta i dinàmica
 - Filtrar aquelles activitats de caràcter purament privat
- **Replantejar els espais:**
 - Estudiar el sobrecost del manteniment i lloguer de certs espais
 - Portar iniciatives al carrer
- **Crear una xarxa cultural de la Diputació:**
 - Incrementar la col·laboració de les diverses entitats, companyies i associacions per evitar la contraprogramació
 - Teixir nous vincles de cooperació i cultura en xarxa a través de tot el territori lleidatà; definir Lleida com un altaveu cultural

TAULA "CULTURA POPULAR"

DIAGNÒSTIC:

Les entitats tenen dificultats per trobar equipaments i cobrir totes les necessitats

- No hi ha cap inventari d'espais on les entitats puguin consultar-ne llistat i característiques. Es podria fer rendir més el que ja hi ha amb organització i planificació.
- Per fer activitats de gran format es detecta absència d'equipaments adequats. Si bé n'hi ha de mides (Pavelló, Camps Elisis) estan massa allunyats.
- Per fer activitats al carrer hi ha més facilitats que per poder accedir a equipaments.
- No es tracta només d'espais per activitat pública, sinó també espais de magatzem i d'assaig.
- Cal que siguin espais ben habilitats (manteniment, adequació, neteja, control,...).
- Es debat sobre els moviments realitzats per fer ús de l'antiga comissaria, de propietat estatal. Es percep com un espai que podria ser útil a entitats de cultura popular.

El barri vell com a eix vertebrador del sector de cultura popular

- Una bona part de les entitats se situen en aquesta zona. S'apunta, però, que això no hauria d'implicar desmerèixer altres barris.
- Es diagnostica la necessitat, com a repte de ciutat, de repensar i reformar el barri vell i es veu l'oportunitat que la cultura popular sigui una eina per a fer-ho.
- Els locals d'entitats de cultura popular no estan senyalitzats, podria ser una forma de donar visibilitat a la cultura seguint l'exemple d'altres ciutats.
- S'assenyala el Mercat del pla com un espai que ofereix l'oportunitat de constituir-hi un Hotel d'entitats.

El paper de l'ajuntament no compleix sempre amb les expectatives

- Sovint es percep marge de millora en el paper de l'Ajuntament per facilitar tràmits a les entitats. Les normatives estrictes i els obstacles tècnics es perceben com elements que ofeguen la capacitat de les entitats a dur a terme les seves activitats.
- Hi ha la percepció que diversos temes necessiten més seguiment i treball, com ara el tema del Registre Municipal d'Entitats i l'actualització de dades.
- El requisit de ser una entitat formal, registrada,... sovint tira enrere o dificulta iniciatives.
- Els compromisos en subvencions i convenis haurien d'estar molt ben definits en les dues direccions (de l'ajuntament a l'entitat i viceversa).
- El sentiment d'una part de les entitats és que no se les té en compte.

- Es recalca la preferència pel paper de facilitador de l'Ajuntament. Oferir recursos de qualsevol mena per deixar fer a les entitats. Una política de suport a l'associacionisme concebuda de forma global, molt més enllà de diners i aglutinant un conjunt de recursos i serveis a prestar.
- S'apunta a millorar el paper proactiu i recíproc de la Regidoria de Cultura, que també sigui dinamitzadora d'iniciatives, activa.
- Es valora positivament accions de formació en gestió d'aspectes d'entitat, tot i que es detecta que probablement no sempre arriba la informació de que s'ofereixen aquests recursos.
- Les comissions de festes es perceben com un bon espai però que no funciona prou participativament.
- Hi ha un problema de comunicació de les activitats de les entitats. Les mateixes entitats però també l'Ajuntament tenen dificultats. Es valora que cal millorar el paper de l'Ajuntament donant-li un rol més actiu en comunicar i donar suport a la comunicació de les entitats.
- No hi ha un treball coordinat de les administracions públiques presents a la ciutat (Paeria, Diputació, Generalitat) i es perd potencial.
- Es detecta que cal millorar la coordinació i comunicació entre departaments de l'Ajuntament per millorar així la gestió de tràmits i activitats de les entitats.

- **Les pròpies entitats tenen reptes en els que treballar**

- Ara per ara actuen massa individualment. Cal potenciar el coneixement i la confiança entre entitats. En aquest sentit surt l'experiència de la Plataforma d'Entitats Culturals.
- No només saber més un dels altres i rebre informació de les seves activitats, també ajuda mútua, mecanismes que facilitin l'ajuda mútua.
- Les eines de comunicació de les entitats no funcionen prou. Es parla de diferents mecanismes que amb l'Ajuntament o entre elles podrien generar, com ara una centraleta, física i amb personal propi amb coneixements de comunicació, que faci d'interlocutor; crear un mecanisme més en xarxa que no impliqui centralitat d'una sola peça,...
- S'han de pensar formes creatives d'arribar als joves. Hi ha d'haver treball en aquesta direcció: implicar-los, fer que tinguin responsabilitats a les entitats.

REPTES:

- Una política de suport a l'associacionisme completa i compartida (espais, assessorament administratiu, comunicació i difusió,...)
- Millora de la comunicació/difusió de les activitats
- Més promoció de la cultura popular en general, no només de les pròpies entitats (per exemple, a través escoles)
- Millorar i potenciar espais de coordinació, participació i comunicació entre entitats com comissions de festes, comissions de treball en consells municipal, creació del consell municipal de cultura,...
- Coordinar més l'acció conjunta de Paeria i Diputació superant els colors i cicles polítics
- Implicar a la gent i les iniciatives joves en la cultura popular

TAULA "INDÚSTRIA"

DIAGNÒSTIC:

- Prèviament, es destaca l'absència de sectors tradicionals de la indústria cultura

- **Pes important de la indústria cultural**
 - Es reivindica el pes econòmic i empresarial que té la indústria cultural a Lleida, sobretot el teatre, i el dinamisme que aporta a la ciutat.
 - Cal destacar que les indústries culturals no són un agent a part de la ciutat sinó que com un més del sector cultural aporta al desenvolupament d'aquesta. La indústria cultural, tot i la seva vessant privada, té un fort compromís amb la ciutat.
 - Es fa el següent diagnòstic de la indústria cultural:
 - El teatre és la més potent, amb un centre d'especialització que cal destacar que és el teatre per a tots els públics, en el qual Lleida té un paper de centralitat
 - La música, l'ensenyament artístic i els espectacles en viu també tenen una presència significativa
 - Es destaca al voltant de tot això un subsector auxiliar que té a veure amb serveis a les produccions (escenografia, vestuari, maquillatge, il·luminació,...)
 - Es recalca la presència important del sector dels festivals, no només en música sinó audiovisual, cinema, literatura,...
 - Es fa una valoració específica del Magical: és un projecte molt gran i s'ha de fer funcionar. Necessita treballar-s'hi.
 - Es fa una crida a recuperar al música en viu. Es valora que les normatives han matat les oportunitats i el dinamisme que hi havia.

- **Millores en la comunicació i la interlocució**
 - Es detecta que cal millorar la comunicació interna entre els diferents àmbits de la cultura.
 - Alhora, també es posa de manifest la necessària interlocució entre indústria i Paeria.

- **Definició de línies d'actuació**
 - S'apunta que cal una clara prioritització sobre la indústria cultural, visió estratègica del que es vol potenciar i del que aporta a la ciutat.
 - Es posa de manifest que actualment a les polítiques d'ajut coincideixen entitats i empreses, que no es distingeix prou.
 - Es recalca que l'Ajuntament també hauria de demanar retorn a la indústria, per tal de posar en valor l'aportació que pot fer i fer-ne un seguiment.

- Es valora que s'ha d'evitar o reconduir la política dels ajuts culturals basada en repartir diners. Es posa l'exemple de fer apostes anuals en determinats projectes per tal d'enfortir-los i no acabar simplement repartint entre molts i no ajudant a consolidar.
- Es valora que el paper de l'administració hauria de ser el de un radar: busca i localitza talent i el posa en valor. No esperar les propostes, sinó sortir a buscar-les.
- Es troba a faltar una feina de reconeixement del que existeix,. El punt de partida de qualsevol actuació és valorar el que funciona per potenciar-ho. Massa exemples de projectes fagocitats per falta de col·laboració.

REPTES:

- Canvi de model de gestió de la cultura partint del concepte de radar i de facilitador.
- Augmentar el suport a la producció
- Millorar l'aprofitament d'equipaments
- Pensar mecanismes de relació entre sector públic-privat per projectes per la ciutat. La indústria té l'experiència i l'ajuntament l'interès en crear externalitat positiva que aporta la cultura.
- Recuperar un circuit de difusió de la música en viu
- Com vincular l'activitat cultural dels barris amb l'activitat cultural de ciutat, tant pel que fa a les estratègies de públic com de producció.

TAULA "PATRIMONI"

DIAGNÒSTIC:

- **Pressupost de cultura**
 - Cal millorar l'aportació, prioritzar i racionalitzar la despesa
- **Nou catàleg de Béns**
 - És central aprovar el nou catàleg com a eina bàsica per planificar les diverses actuacions.
- **Senyalització**
 - Cal millorar la senyalització, tant la informativa del que és cada element patrimonial com l'orientativa, ja que es detecten moltes mancances per facilitar l'arribada del visitant als llocs d'interès, no solament els monuments o museus sinó les mateixes oficines de Turisme. Tampoc hem d'oblidar la senyalització llunyana, la que invita el viatger a detenir-se i conèixer la ciutat.
 - Actualment la senyalització no està unificada, cal unificar els senyals per donar imatge de coordinació i facilitar la comprensió de la categoria d'allò que busca o veu l'observador.
 - Important no descuidar el manteniment dels senyals, no solament per qüestió d'imatge de ciutat, sinó perquè no perdin la seva funció original: donar informació.
- **Informació sobre el patrimoni**
 - Necessitat de potenciar i actualitzar els continguts informatius de la senyalització, no solament la física (escultures, edificis d'interès, etc) sinó també la telemàtica.
 - Referent al personal que té relació amb el públic, des dels d'oficina a la guàrdia urbana, passant pels mateixos guies, s'ha d'assegurar un coneixement rigorós de la informació i tracte exquisit.
- **Coordinació entre agents**
 - Destaca com especialment necessària la coordinació entre les diferents administracions responsables de la gestió del patrimoni (Generalitat, Diputació, Paeria i Església), com fins i tot entre les mateixes regidories de l'ajuntament (Urbanisme, Cultura i Turisme).
- **Horaris**
 - És important revisar i ajustar els horaris dels monuments i museus, no solament a la demanda sinó als costums de la societat per facilitar l'augment de visitants.
 - Cal aprofitar el creixement del turisme cultural per aconseguir que Lleida sigui un destí de referència.
- **Entrades**
 - És necessari revisar el sistema d'entrades per tal de millorar l'accés al patrimoni, prenent de referència idees com:

- Crear una targeta "Lleida Card" que englobi els llocs de pagament (Seu Vella, Gardeny i Museu de Lleida) en una tarifa global, sense oblidar la resta de llocs, tot i que siguin gratuïts, per tal d'animar el visitant a no limitar-se al monument més emblemàtic.
- Coordinar la targeta amb el Bus Turístic, trenet i ofertes gastronòmiques.
- Crear un "pack" turístic més enllà de la ciutat (per exemple: El Cogul, Els Vilars, camps florits del Baix Segre, Balaguer, Agramunt,...) d'uns dies de durada. Fer que sigui inclòs en els circuits turístics estàndards (Imsero, agències de viatge...)

- **Divulgació**

- Es detecta un mal endèmic que cal superar: el complex d'inferioritat respecte la vàlua i nombre (qualitat i quantitat) del patrimoni de la ciutat. Donar-lo a conèixer sense recança ni complexos, amb total ambició i orgull.
 - Començar per les escoles, però seguir amb la universitat, sense oblidar el col·lectiu adult que a través de les associacions pot mantenir la "formació permanent".
- Necessitat d'una major implicació de la Universitat de Lleida en la vida cultural i patrimonial de la ciutat.

- **Mitjans de comunicació**

- Cal aprofitar i vincular més els mitjans de comunicació, especialment els locals, per a divulgar els valors patrimonials de la ciutat, mai prou coneguts, quan no força desconeguts, per una gran majoria de la població.

- **Marca Lleida i connectivitat amb l'entorn**

- Cal potenciar una marca de ciutat que simbolitzi els valors essencials i destaquï la seva singularitat per tal de fer-la competitiva i a la vegada augmenti el sentiment d'identitat (i d'orgull) dels lleidatans:
 - " Cruïlla de camins/ Cruïlla en la Frontera"
- No hi ha dubte que la situació en una cruïlla de camins naturals: eix nord/sud (vall del Segre) i eix est/oest (planes interiors), així com la posició propera amb el límit amb Aragó, són trets identitaris, marcats per la geografia i la història, de la realitat cultural i social de la ciutat. Incentivar, doncs, la relació amb tota la vall del Segre, amb la Franja de Ponent i amb el País Valencià; de manera més intensa, amb tot el Pla de Lleida.
- Exercir amb generositat la capitalitat envers l'entorn més immediat i el que la geografia i la història ha fet que Lleida hagi estat un referent.

- **Museus**

- Per a la millora de l'activitat dels museus a nivell de ciutat cal actuar amb coherència amb les planificacions existents i no amb una constant improvisació. Cal superar així, ja sigui per no tenir res previst o, el que és més greu, per no seguir allò que està aprovat. S'apunta com exemple el Pla de Museus, que es considera una magnífica proposta però que no s'ha portat bé a terme (Museu Morera, Museu del Clima, Museu d'Història de la Ciutat...).

- Crear un Museu de l’Horta o mirar la possibilitat de potenciar el Museu de l’Aigua com a centre de patrimoni, memòria i divulgació. Connexió amb altres àmbits: museu del Clima, Udl, turisme...
 - Sobre l’Horta de Lleida no es pot oblidar la total interrelació amb el motor econòmic tradicional i actual de la ciutat, un dels nostres millors patrimonis naturals.
 - Vincular-se més amb la xarxa de Museus de Catalunya i de manera especial amb els del territori més proper.
 - A l’hora d’adquirir obra plàstica contemporània potenciar els artistes locals.
 - També fer que exposicions pagades amb fons públics passin per Lleida.
- **Arxius**
- S’han de considerar com autèntiques reserves de la memòria de la ciutat i la seva població i dotar-los d’unes instal·lacions adequades a la seva vàlua, evitant la dispersió dels seus fons. Es detecta una alarma especial per la precarietat en què es troba el de la Paeria.
- **Biblioteques**
- És necessari millorar els horaris i potenciar el paper de dinamització cultural que poden fer en els barris a través dels mateixos centres cívics. Es recorda l’existència del Pla de biblioteques i la necessitat de desenvolupar l’estratègia.
- **Rutes “immaterials”**
- Interès en potenciar i marcar (codi, APPS) les rutes que mostrin els llocs relacionats amb personatges notables de la ciutat, tant els nascuts a Lleida (Enric Granados, Màrius Torres, etc.) com els forasters (Orwell, etc.).
- **Monuments**
- Es demana potenciar com cal el Turó de la Seu Vella però a la vegada insistir que Lleida té també molt més patrimoni que el Turó de la Seu Vella. Es posen els exemples del castell de Gardeny, església de Sant Llorenç, Paeria, Antic Hospital de Santa Maria, Catedral Nova (Eix comercial), el Roser, Rectorat, Biblioteca Pública (Eix Rambla d’Aragó), Acadèmia Mariana, molins fariners, modernisme, Sant Ruf,...
- **Patrimoni Mundial**
- Es reivindica el llarg treball, de més de disset anys, per la candidatura del conjunt monumental del Turó de la Seu Vella per ser declarat patrimoni mundial. Es valora com un projecte de ciutat que a poc a poc ha engrescat la majoria de la societat i que ha d’esdevenir una màxima prioritat per a tots, sobretot de cara a les darreres passes del llarg camí.